

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Dglati: enostopna mm vrsta
enkrat 50 para, večkrat popus

JUGOSLAVIJA

Plačano do:
P. n. Licealna knjižnica

Uredništvo:
Wolfova ulica 11. Telefon 300
Uprava:
Marijin trg 8. Telefon 44
Rokopisi se ne vračajo.
Vprašanjem je priložiti za odgovor.

Dvojična resolucija dem. zbora.

MAHINACIJA Z REZOLUCIJO. UGOVOR DAVIDOVIČEV
PRISTAŠEV.

Beograd, 12. okt. (Izv.) Včerajšnja Beograška poslanska skupina v glavni odboru demokratske stranke se je nadaljevala popoldne ob 4. uri. Poslanec Marković je v svojem govoru poudarjal, da so bili demokrati iz Srbije vedno za sporazum s Hrvati. — Dr. Budisavljević je razpravljaval o notranji politiki. Naglašal je potrebo, da pridejo demokrati iz Srbije na Hrvatsko in da se seznanijo z razmerami, v katerih živi hrvaški kmet. Potem je povzel besedo odstopivši predsednik demokratske stranke Ljuba Davidović in je na kratko izjavil, da ne bo govoril in da ni nasprotnik ministra svetozarja Pribičevića. Po njegovem mnenju se položaj v stranki ne sme oteževati. — Prosvetni minister Svetozar Pribičević je nato izjavil, da tudi on ne bo govoril. Dejal je, da spoštuje Davidovića in da

je njegova želja, da se o tem ne razpravlja, ako se sprejme primerna resolucija. — Na predlog predsednika dr. Krstelja je bil potem izvoljen odsek, ki naj določi besedilo resolucije. — Zvečer je bila resolucija prečitana, kateri so pritrjevali pristaši Svetozarja Pribičevića. — Poslanec Pečić je protestiral proti resoluciji in je dejal, da se ne strinja popolnoma z ono, ki je bila sklenjena v odboru. — Ljuba Davidović je izjavil, da ne more sprejeti resolucije, ker pogoja neka točka, ki so bile prej sklenjene. Predlagal je, naj se odgodi razprava o predloženi resoluciji in naj se nekatere točke resolucije popravijo. Nastalo je močno prepiranje in velik hrup. Delegati so se razdelili na dve skupini. Predsednik dr. Krstelj je med silnim hrupom zaključil sejo, ki se je v četrtek popoldne nadaljevala.

ZBOR NAJPRVO ODOBRVA DAVIDOVIČEVO AKCIJO ZA URE- DITEV RAZMER NA HRVATSKEM, KI SE NAJ SAMO »NASLANJA« NA VIDOVDANSKO USTAVO.

Beograd, 12. okt. (Izv.) Danes ob pol 12. uri je bila zaključena konferenca včeraj izvoljenega odbora za sestavitve resolucije demokratske stranke. Konferenca je bila končana v popolnem sporazumu in sta bila v včerajšnjem natrta resolucije izpremenjeni le dve točki, ki pa nimata politične važnosti. Po konferenci je sklical predsednik dr. Krstelj plenum kluba in glavni odbor. Vsi člani so prispeili v dvorano v največji napetosti. V popolni tišini je prečital predsednik dr. Krstelj nastopno resolucijo:

1. Klub poslancev in glavni odbor demokratske stranke sta na svojih sejah dne 10., 11. in 12. oktobra 1922 raz-

pravljala o razmerah na Hrvatskem, ki so bile tudi glavni predmet sej. Sklenila sta sledeče: 1. Ureditve razmer na Hrvatskem je bila vedno najodkritosrdnejša in najgorečnejša želja in skrb demokratske stranke kot ena glavnih potreb naše države. 2. Za delovanje v tej smeri določata klub poslancev in glavni odbor demokratske stranke kot smernico, da je demokratska stranka vedno pripravljena sodelovati v tem smislu v vsaki akciji, toda pod pogojem, da se ta akcija naslanja na vidovdansko ustavo in da ni naperjena zoper državno in narodno edinstvo in zoper program demokratske stranke.

NATO ZBOR HVALI POLITIKO ZOPER HRVATE.

II. Razen tega izjavljata klub poslancev in glavni odbor demokratske stranke, da se držita sklepa lanskega kongresa demokratske stranke, ki se glasi: »Notranja politika demokratske stranke mora stremeti za tem, da se vidovdanska ustava popolnoma izvede, in se izjavlja proti vsakemu poizkusu, revidirati jo ali izpremeniti, dokler ne stopi z potrebami zakonit in veljavno da se na

ta način ugotovi vrednost njenih določb v praksi. V ta namen more demokratska stranka sodelovati z vsako drugo stranko, ki se v tem pogledu pridruži njenemu stališču.« Na podlagi tega sklepa se zakonodajno in upravno delovanje vrši v duhu programa demokratske stranke, da se doseže čim trdnjejše edinstvo naroda vendar pa z vsemi ozirom, ki jih zahtevajo politične razmere.

KONČNO DAJE ZBOR DAVIDOVIČU SVOBODO, DA NADALJUJE POGAJANJA S HRVATI.

III. Predsedniku glavnega odbora kot zastopniku stranke se dovoljuje svoboda kretanja, v kolikor se to naslanja na predela. Pravica za končno veljavno rešitev se pridruže kompetentnemu forumu stranke. Klub poslan-

cev in glavni odbor demokratske stranke ugotavlja, da je enodušna volja stranke, ohraniti popolno enotnost stranke, ker to zahtevajo državni interesi.

ENODUŠNA ZAUPNICA DAVIDOVIČU.

To resolucijo so navzoči delegatje sprejeli z velikim odobravanjem, ki je trajal nekaj minut. Predsednik dr. Krstelj je nato ugotovil, da je resolucija soglasno sprejeta. Zatem se je oglašil besedi poslanec Wilder, ki je dejal: »Ta današnje delo dostojno končamo, predlagam, da se demisijska našega velečenega predsednika g. Ljube Davidovića ne sprejme, kakor tudi da ne vzamemo na znanje odstopa člana glavnega odbora, g. dr. Ede Lukinića.« (Zivačno in dolgotrajno odobravanje.) Predsednik dr. Krstelj je naznanil, da je tudi ta predlog soglasno sprejet.

Dunajski zvezni svet o ženevski konvenciji.

Dunaj, 12. oktobra. (Izv.) Na današnji seji narodnega sveta je imel zvezni kancelar dr. Seipel daljši ekspezo o konvenciji, sklenjeni v Ženevi, s katero se ima baviti narodni svet. V svojem govoru je naglašal dr. Seipel potrebo, da se ta sporazum sprejme. V daljši debati so se govorniki krščanskih socialcev in velenemške ljudske stranke izrekli za konvencijo, dočim so jo socialisti demokrati ostro pobjljali. Narodni svet je nato sprejel predlog krščanskih socialcev in Velenemcev, po katerem se zveznemu kancelarju in celokupni vladi izreka zahvala in zaupanje za njun trud pri obnovi avstrijskega gospodarstva ter jemljejo izjave

zveznega kancelarja o uspehu pogajanj v Ženevi z odobravanjem na znanje. Narodni svet je nato izvolil odbor 26 članov, ki naj razpravlja o ženevskem sporazumu.

PROŠNJA ZA AMERIŠKO POMOČ DUNAJSKI UNIVERZI.

Dunaj, 12. okt. (Izv.) Neki tukajšnji list je prejel brzojavko iz Rima, da je pozval bivši ministrski predsednik Nitte vse plemenite državljane Zedinjenih držav, zlasti pa ameriške univerze, naj bi podpirali dunajsko univerzo. Skozi 10 let naj bi se zbirali prispevki po 400.000 dolarjev na leto.

JAVORINSKO VPRAŠANJE UGODNO REŠENO ZA ČEŠKOSLOVAŠKO.

Praga, 11. oktobra. (Izv.) »Narodni Listy« poročajo iz Pariza, da se je vprašanje Javorine rešilo ugodno za češkoslovaško republiko.

Pariz, 12. okt. (Izv.) De Margeril je imenovan za francoskega poslanika v Berlinu.

PAŠIČ ZAVLAČUJE ZBOR RADI- KALNEGA KLUBA.

Beograd, 12. okt. (Izv.) Danes popoldne so se sestali poslanci radikalnega kluba, ki so pričakovali prihoda ministrskega predsednika Nikole Pašića. Pašić je dospel ob 11. in takoj ugovoril, da ni prisotnih zadostno število poslancev, nakar je predlagal, da se klubova seja odgodi na popoldne ob 16. in naj se na tej seji obravnava vprašanja stranke. Prihodnja konferenca je sklicana za jutri ob 10. popoldne.

NEUGODNA POGAJANJA Z ROMUN- SKO DELEGACIJO.

Beograd, 12. okt. (Izv.) Ministrstvo zunanjih poslov je izdelalo noto, v kateri naproša romunsko vlado v prijateljskem tonu, naj ji pojasni razloge, iz katerih je romunska delegacija za pogajanja o cerkvenih in šolskih konvencijah z našo državo tako hitro zapustila Beograd.

ODHOD KRALJICE MARIJE V BU- KAREŠTO.

Beograd, 12. okt. (Izv.) Kakor že poročano, se je včeraj popoldne ob 10. uri odpeljala kraljica Marija proti Bukarešti s posebnim parnikom. Kraljico spremljata kralj Aleksander in princ Pavle. Kralj potuje samo do Orsove, od koder se še tekom današnjega dne vrne v Beograd. Princ Pavle bo nadaljeval svoje potovanje v Bukarešto. Kraljica je odpotovala strogo inkognito, radi česar ni bilo oficijelne pozdrava. Vendar so se ji pri odhodu poklonili prvi kraljevi pobočnik general Hadžić, general Zečević, načelnik javnega varstva Mirković, upravitelj pristanišča Janković in dvorni maršal Damjanović. Kraljico Marijo spremlja dvorna dama, njen osebni pobočnik polkovnik Josipović in kraljev osebni tajnik Petrović Njeuš. Kralja spremljata polkovnik Trifunović in policijski komisar Lukić.

SVEČANO KRONANJE ROMUNSKO- GA KRALJA FERDINANDA.

Zagreb, 12. okt. (Izv.) Včeraj so se z orientnim ekspresom peljali skozi Zagreb vojvoda Yorški, infant Španski, vojvoda Genovski ter francoska generala Foch in Barthelot. Vse te osebnosti potujejo k svečanosti kronanja romunskega kralja Ferdinanda.

RAZPUST ITAL. PARLAMENTA ZA- RADI PRITISKA FAŠISTOV.

Dunaj, 12. okt. (Izv.) Kakor poročajo listi iz Rima, je italijanska vlada na ultimativni fašistov sklenila razpustiti parlament in v novi zbornici izvesti volilno reformo.

ZEDINJENE DRŽAVE IN EVROPSKI VOJNI DOLGOVI.

London, 12. okt. (Izv.) Kakor doznava Reuterjev urad, je popolnoma neutemeljena vest, da so Zedinjene države ameriške predlagale, naj se v Londonu priredi konferenca, ki bi se bavila z vojnimi dolgi. Pravtako neresnične so govornice, da odpotuje v Zedinjene države angleška misija. Sir Robert Horne bo moral svoj odhod brzokone za nekaj dni odgoditi. Nič pa ne utemeljuje namere, da bi se izpreminjal že sestavljeni načrt o razpravljanju washingtonske konference glede refundacije angleških dolgov Ameriki.

BORZNA POROČILA.

Curich, 12. oktobra. Berlin 0.22, New York 5.36, London 23.679, Pariz 40.60, Milan 22.90, Praga 18.15, Budimpešta 0.2175, Zagreb 2.055, Bukarešta 2.40, Dunaj 0.007, avstrijske krone 0.0078.

Berlin, 12. oktobra. Dunaj 3.305, Budimpešta 1.2875, Milan 10.786.50, Praga 8493.40, Pariz 18.676.60, London 10.936.30, New York 2466.91, Curich 46.142.25.

Praga, 12. oktobra. Dunaj 0.035, Berlin 1.20, Rim 127.75, Budimpešta 1.11, Pariz 226.25, London 122.25, New York 29.70, Curich 558.50, avstrijske krone 0.035, italijanske lire 126.75.

Zagreb, 12. oktobra. Devize: Dunaj 0.084—0.89, Berlin 2.45—2.75, Budimpešta 2.41—2.71, Bukarešta 41—43, Italija 270—274, London 276.50—281.50, New York 62.50—63.50, Pariz 478.50—483.50, Praga 223.50—226.50, Sofija 0—42, Stockholm 1700—0, Svica 1174—1184, Varšava 0.79—0.89, Valute: Ameriški dolarji 61.50—62.50, avstrijske krone 0.0865—0, bolgarski levi 40—42, češkoslovaške krone 220.50—223.50, angleški funti 273.50—278.50, francoski franki 470.50—478.50, grške drahme 0—165, madžarske krone 2.40—2.70, nemške marke 2.50—0, romunski lei 40—42, švicarski franki 1161—1175, italijanske lire 206—270, poljske marke 0—0.80.

Državni uradnik.

Zamislimo se za trenotek nazaj v predvojne čase, ko je ugoden gmoier položaj državnega uradnika še mikal in vabil našo študirano inteligenco, da je trumoma stila v državne službe. Takrat je bil uradniški stan v resnici predstavitelj naše inteligence, ki je žvela v urejenih finančnih razmerah in je uživala tak ugled v socialni družbi, da so jo zanj drugi stanovi po pravici lahko zavidali.

Danes pa je vse drugače. Vsak, komur je le še mogoče, beži iz državne službe ter išče nameščenja v svobodnih poklicih in privatnih zavodih, da si na ta način reši bodočnost svojo in svoje rodbine. Opuščajo pa državno službo zato, ker uvidevajo, da inteligentno z dovršeno izobrazbo v državni službi ni mogoče več stanu primerno živeti. Izmozgano vsled preobilnega dela, zadolženo vsled nezadostne plače, terorizirano od političnih klik in šikanirano od partizanskih predstojnikov, je državno uradništvo danes gmotno in moralno ruirano in potisnjeno na stopnjo bednega proletarca. V naravnost obupnem položaju pa se nahajajo državni upokoenci, ti najbednejši med bednimi, ki dobesedno umirajo od gladi, občutiti morajo danes vse grozote današnjega režima brezsrčnih izkoriščevalcev, kateri nimajo za državnega uradnika ne smisla, ne časa, ne denarja. Dan na dan je slišati iz uradniških krogov obupne klice po pomoči: ta se je iz obupa zastrupil, ta zopet se je vrget pod vlak, oni pa je umrl gladi... Tako je danes življenje državnega uradnika.

Krive pa so tega vladne stranke, ki skozi tri leta niso pokazale niti toliko resne volje, da bi dale uradništvu pravično službeno pragmatiko, ki bi mu na eni strani zagotovila dostojno gmotno eksistenco, na druga strani pa ga zaščitila pred samovoljo vsakokratnih vladajočih strank, ki vestnega uradnika terorizirajo in ga siliijo, da proti svoji vesti in prisegi dela ljudstvu krivico. Vladajoče stranke in ne v zadnji vrsti tudi jugoslovanska demokratska stranka, povsod in pri vsaki priliki povdarjajo, da imajo one v roki ključ do rešitve uradniškega vprašanja in da ga bodo skoro rešile. Tako obetajo vsakokrat, kadar se bližajo nove volitve...

Že štiri leta se vleče uradniško vprašanje. Štiri leta mrcvarijo vladne stranke uradniško pragmatiko, toda do danes je še niso rešile zato, ker je rešiti nočejo. Rešiti pa je nočejo zato, ker nimajo srca za uradnika. Spomnimo se samo tamozne redukcije uradništva. Takrat so rekli, da hočejo z redukcijo uradništva iz državnih uradov odstraniti nekvallificirano in nesposobno uradništvo, da se tako s pridobljenimi prihranki izboljša gmotni položaj ostalemu uradništvu. Zgodilo pa se je ravno nasprotno: iz uradov so izrinili vestne uradnike, ki se niso hoteli udati partizanstvu, med radikali in demokrati pa se je dogovoril celo partizanski ključ, po katerem se odslej nastavlja državno uradništvo na najvišjih upravnih mestih, iz katerih je mogoče terorizirati uradništvo podrejenih uradov. Torej ne strokovna izobrazba in sposobnost, temveč strankarstvo naj bo merodajno za napredovanje uradnika! Pribitemo, da je to koruptno načelo pomagala uveljaviti tudi jugoslovanska demokratska stranka, katara vedno zatiruje, kako ji je uradništvo pri srcu...

Danes rešujejo vladne stranke pod pritiskom razmer zoper uradniško vprašanje. Toda državno uradništvo naj ne goji prevelikih nad. Tisti, ki ga mučijo danes z bedo in terorjem, zanj nimajo srca, in ne bodo nikoli dovoljno rešili uradniškega vprašanja. Uradniško vprašanje je socialno vprašanje, ki ga bo končno dovoljno rešila le pravična socialistična družba. Zato bo vsak stanovsko zaveden uradnik, ki želi svojemu stanu lepšo bodočnost, nastopal v ironični zatiranih, ne pa v vrstah svojih zatirancev.

Italijanski rop grških otokov.

BRUTALNI IMPERIJALIZEM ITALIJANSKE DIPLOMACIJE.

Rim, 12. oktobra. (Izv.) K odpovedi grško-italijanskega dogovora o Dodekanezu po italijanski vladi doznava Agencija Volta, da so v londonskem paktu z dne 26. septembra 1915 priznale antantne velesile popolno suverenost Italije nad Dvanajstimi otoki in Rodom. Dne 29. julija 1912 je Italija obljubila Grčiji, da ji odstopi Dodekani, izjemši otok Rod. Ker pa Grčija ni izdostila svojim obveznostim, je Italija odpovedala sporazum z dne 22.

Julija 1920. Na podlagi severske mirovne pogodbe je dobila Italija od Turčije popolno suverenost nad Dodekanezom in je hkrati zagotovila Grčiji v novem sporazumu to otopje po ratiifikaciji severske mirovne pogodbe. Popolno izprememba položaja na bližnjem vzhodu pa je italijansko-grški sporazum razveljavila s seversko mirovno pogodbo, tako da je odpoved sporazuma po italijanskem znanjem ministru Schanzerju le še formalnega pomena.

Italijanski oficiozen list o sestanku v Benetkah.

Rim, 12. oktobra. (Izv.) Oficiozna »Tribuna« piše, da ima sestanek v Benetkah precejšen pomen, dasi ne odgovarja pretiranemu pričakovanju češkoslovaškega častpisja. Minister za zunanje stvari dr. Benč je razpršil italijanske pomisleke, da češkoslovaška vlada ne bi rada videla, da bi Italija igrala odličnejšo vlogo pri rešitvi avstrijskega

vprašanja. Obo državi naj bi zasledovali skupno srednje-evropsko politiko, ki naj bi se naslanjala na integriteto mirovni pogodbi in na obrambo zoper morebitne nemške ali ruske želje po razvratu. Predstojnica tržaška konferenca bo zaključila pogajanja, ki gredo za tem, da gre vsa češkoslovaška zunanja trgovina skozi tržaško luko.

Strahovit padec nemške marke.

Berlin, 12. oktobra. (Izv.) Ker je dolar že dosegel 3000 mark se bavi vlada z odredbami, ki naj preprečijo, da bi nemška marka še nadalje padala. S tem v zvezi razmišlja o izdajanju državnih zakladnic, ki bi imele stalno vrednost. Razpravlja tudi o nadaljnjih korakih v zaščito nemške marke.

Berlin, 12. okt. (Izv.) Jutri stopi v veljavo naredba državnega predsednika po kateri se pri kupcih na drobno ne

sme zahtevati ali sprejemati plačilo v inozemskih plačilnih sredstvih. Ugotavljanje cen v tuzemskih plačilnih sredstvih na podlagi inozemske valute in pridobivanje inozemskih plačilnih sredstvih je dovoljeno le z dovoljenjem urada za določevanje cen. Za prestopke proti tej naredbi so določene stroge kazni, in sicer zapor do 3 let in globa v eno do desetkratni izmeri vrednosti inozemskih plačilnih sredstev.

REPARACIJSKA KOMISIJA IN FI- NANČNI POLOŽAJ V NEMCIJI.

Pariz, 12. okt. (Izv.) Reparacijska komisija je imela včeraj popoldne sejo pod predsedstvom Barthouja, na kateri so razpravljali o finančnem položaju, v katerem se sedaj nahaja Nemčija. Na prihodnjih sejah bodo razpravljali o vprašanjih, kako koraki naj se store v tem pogledu.

KONFERENCA RUSKIH OBROBNIH DRŽAV O RAZOROŽITVI.

Reval, 12. oktobra. (Izv.) Iz Moskve javljajo, da je sovjetska vlada sprejela povabilo, naj se sestanejo njeni odposlanci z delegati obrobni držav, ki naj razpravljajo o razorožitvi. Ta konferenca naj bi se sestala 30. oktobra.

NOVE VOLITVE NA ANGLEŠKEM.

Pariz, 12. okt. (Izv.) »Journal« doznava iz Londona, da je ministrski svet sklenil izvesti nove volitve tekom šestih tednov, najkasneje pa v dveh mesecih. Ta predlog je sprejel tudi ministrski predsednik Lloyd George, ki bo, kar je zelo verjetno, odstopil po novih volitvah.

Demokratski demagog.

Se niso popolnoma pozabljeni oni časi, ko so komunistični agitatorji romali po slovenski zemlji in objubliali ljudstvu raj, ako voli komunistične kandidate. Danes hodi po slovenski zemlji drug izveličar. To je bivši minister dr. Kukovec, ki ima še učinkovitejšo zdravilo svojih agitacijskih torbi. Kamor pride, pripoveduje, da je vsemu zlu kriva Ljubljana. Dasiravno dobro ve, da je Ljubljana podrejena Beogradu, kjer gospodari njegova stranka. Kljub temu je mož tako brezvesten, da dela za vsako odredbo krivo Ljubljano. Kukovec tudi ve, da so pri pokrajinski upravi v Ljubljani njegovi somišljeniki — recimo v višjem šolskem svetu — in da je njegov somišljenik pokrajinski podnamestnik dr. Baltić etc. in da bi se našlo leka tudi proti eventualnim nepravilnostim pokr. namestnika ako bi postojale ker bi bilo treba o tem samo izpregovoriti v Beogradu, kjer demokratska stranka odločuje. Kljub temu bivši minister hujša po deželi proti Ljubljani in ne gre v Beograd, kakor bi bila to njegova dolžnost, da bi tam ukrenil vse potrebno, da se odpravijo eventuelne pogoje ljubljanske uprave. — Toda Kukovcu so potrebne nepravilnosti, on hoče nespametnih ukrepov — čim več jih je, tem boljše, — ker tak material mu služi pri agitaciji za mariborsko oblast.

Kdo je kriv, da je zanemarjeno naše območje šolstvo? — Ljubljana! Kdo je kriv, da se mora skriti število bolnikov v bolnicah? — Ljubljana! Kdo je kriv, da dobivajo v Mariboru obdnežne koncesije Nemčurji? — Ljubljana! Kdo je kriv, da imamo stanovanjsko bedo v Mariboru? — Ljubljana! Kdo je kriv, da je zastal promet na naših železnicah? — Ljubljana! Kdo je kriv, da je takšna draginja? — Ljubljana! Lahko bi naštevati še naprej. Za vse odgovorja Ljubljana in samo Ljubljana. Iz tega sledi, da moramo dobiti mariborsko oblast. Potem bo konec pritožb, konec bo nezadovoljstva, ako dr. Kukovec pride do poslanskega mandata.

Take demagogije ne pomnimo. Efekt je ta, da nepoučeno ljudstvo prične proklinjati krivce, torej Ljubljano, in da se s tem ustvarja nerazpoloženje proti »prokletim Kranjcem«. Je li to slovenska politika? Ako bi na tak način agitiral nemškutarski Ornič, bi bilo to še končno razumljivo; tem večja sramota pa je, da dr. Kukovec kot poslanec one stranke, katere je na vladi in za vse nerednosti odgovorna, na ta način nastopa proti slovenski Ljubljani. Odgovor je kratek: Dr. Kukovcu gre izključno le za to, da reši svoj poslanski mandat! Radi Kukovca se mora Slovenija

razdeliti, pa četudi potem pride v skupščino nemško zastopstvo. Kaj to! Glavno je, da se reši Kukovčev mandat, istotako kot so Ljubljano hoteli dobiti mladini od JDS z novim obč. volilnim redom, ki pomeni mimogrede povedano veliko narodno škodo za naša območja mesta. Kaj interesi naroda in države! Glavno je interes ministra na razpoloženju dr. Kukovca in njegovih prijateljev. Mož je skušal dobroto ministra, za to napenja sedaj vse sile, da bi zopet prodrl, pa če tudi na škodo naroda in države.

Nihče se več ne ogreva za razdelitev Slovenije, razen dr. Kukovčeve skupine. Vsakdo ve, da se nepravilnosti, v kolikor izvirajo iz Ljubljane, dajo odpraviti s tistim momentom, ko bo uveden pokrajinski zbor, kjer lahko zastopniki iz Štajerske, ki bodo celo v večini, podvržejo kritiki upravo in dosežejo izpremembo kurza za območje kraja, kadarkoli bodo to hoteli. Če gospoda misli, da bo Beograd Maribor favoriziral, se zelo moti. Cela Slovenija bo v Beogradu vendar več pomenila in tudi bolj imponirala, nego razcepljena v mariborsko in ljubljansko oblast.

Dr. Kukovca naravno hudo jezi, ker se sedaj niso postavili veliki župani, dasi bi se moralo to zgoditi tri mesece po 26. aprilu. Najbolj pa je vzel dr. Kukovcu pogum dejstvo, da za predavanje njegovega somišljenika dr. Pirkmajerja o potrebi dveh oblastí ni vladalo v Mariboru nobeno pravo zanimanje. Potem je udaril vmes zagrebški kongres, ki se je izjavil za široke samouprave in enotno Slovenijo. Edino iz tega razloga je dr. Kukovec hitel, da se izvrši nakup hiš za mariborsko oblast, da lahko pokaže, da mariborska oblast sigurno pride. V svoji naglici se gospoda ni ozirala niti na načrt okrajn. glavarstva, ki je predvideval bolj odgovarjajoče poslopje. Edino v tej naglici se je moglo pripetiti, da se e kupilo dvoje hiš v Krekovi ulici brez hodnikov. Očividno misli Kukovec, da mariborska oblast z ljudstvom ne bo imela ničesar opraviti, ker bi sicer na hodnike ne mogel pozabiti.

Odkar so se začeli zavzemati za razdelitev Slovenije Nemci, se pošteni Slovenci ne poganjajo več toliko za delitev Slovenije, ker dobro vedo, da smo Slovenci jačji politično in kulturno, ako imamo en center in ako svojih moči ne cepimo. Na cepitev mislijo samo oni Slovenci, ki čakajo na korita in pa Nemci, katerim bi cepitev dobrodošla, ker bi utrdila njihov položaj in oslabil bi pa našega. Vse stranke v Sloveniji so proti cepitvi, izvemši Kukovec-Žerjavovo skupino in novo ustanovljeno nemško stranko.

morali ozirati nanje. Zato tudi vidimo popustljivost Angležev v orientalski konferenci, ki je sicer kakor vsaka druga nam drugim le pesek v oči. Koliko se je na primer govorilo in pisalo o konferenci v Genovi, pa ni bilo vse skupaj nič drugega kakor prav navadno barantanje za tako potrebni petrolej. O tem pa v drugem članku.

Splošno opažamo, da bodo posledice povojne krize v doglednem času premagane, zaupanje v splošno dobro svetovno konjunkturo je čimdalje večje. Borze v vsej zahodni Evropi so trdne in to priča o absolutnem optimizmu naloženega kapitala. Zaupanje v odporno moč eksportnih industrij raste, ker prihaja iz prekomorja vedno več naroda. Značilno v tem oziru bodisi v Londonu bodisi v Parizu je dejstvo, da iščejo zlasti akcije onih industrijskih podjetij, ki so delale lansko leto — 1921 — z izgubo ali pa vsaj brez dobička. Faktično gre tukaj za drznost v špekulaciji. Pod vplivom pesimizma, ki je bil zadnji dve leti splošen, dobimo nekatere vrste globoko pod njih notranjo vrednostjo in to vzbudi špekulativno fantazijo. Šele potem, ko bo postala špekulacija zopet elastična, bodo šli zopet na velika dela v inozemstvu in naročila se bodo množila. Danes so torišče večjih prekomorskih konstrukcij samo petrolejski okraj, kjer pa lahko vsako uro nastopi reakcija.

V Švici iščejo finančniki z razpoložljivim kapitalom vsak dan industrijske vrednote, ki so dobili pod njih notranjo vrednostjo. Kakor hitro se bo enkrat prekomorska prodaja oprostita malenkostne kupčije — dam, da takoj tudi ti daš — kupčije, ki je bila lastna vojne-

mu gospodarstvu, takoj bodo prišli v poštev le kontrakti na dolg rok. To ne velja samo za dežele, ki imajo — kakor Nemčija — stalno padajočo valuto, to velja tudi za dežele dvigajoče se valute kakor na primer za Anglijo in Češko-slovaško. Anglija dela kar more in sistematično zadržuje dvig valute; in sicer s tem, da forcira eksport kapitala. To pot bo morala ubrati tudi Češko-slovaška, sicer bo šla valuta prehitro kviku. Danes je nepobitno dejstvo, da dajeta Nemčija in Avstrija Uniji milijardne kredite — seveda popolnoma brezobrestno — s tem, da kopičita dolarske note. Bolj pametno pa je, nabaviti si akcije, ki nam dajo dividendno, narodni industriji pa delo. Gospodarsko oživljenje Evrope bodo prinesla samo prekomorska naročila. Gospodarstvo prekomorja pa potrebuje evropskega kapitala, da pride v tir. Če bodo v Orientu sklenili mir, bomo dobili od tam naročila, tako iz Egipta in Arabije kakor iz Sirije, Male Azije itd. Te dežele so ravnotako kakor Mehika prav nezaupno gledali na papirni denar in treba jih je vzpodbuditi, da prinesejo nakopičeni kovinski denar na dan. V tem oziru sta imeli londonska in pariška borza prav dobre informacije, ko sta naznanili, da je poraz Orkov vplival na podjetnost uprav vzpodbujevalno. Če enkrat vse to vemo, bomo pogajanja orientalske konference zasledovali dosti bolj pozorno in s precej večjim zanimanjem kakor bi jih sicer. Vedimo, da borzijanci niso tako sentimentalni, da bi si zaradi Konstantina ali Kemala ali kateregasi bodi izpraskali oči. Tu gredo složno z roko v roki, oni v Parizu z onimi v Londonu.

mišljenje. Razume se, da sem za edinstvo stranke, ki je potrebna narodu in državi in ki se je doslej smatrala kot glavni stebelni ustavne reda v državi. Toda stranka ne more menjati pravca svoje politike, ki se je določila na kongresu demokratske stranke. Ta kongres je določil, da je stranka proti vsakemu poizkusu ustavne revizije in proti sodelovanju z elementi in skupinami, ki so za revizijo. To poslednje je tudi naravno, ker se z delom s skupinami, ki so za revizijo ustave, maja v narodu vera, da je demokratska stranka verna ustavi.

Likvidiranje orientalskega vprašanja.

Orientosko vprašanje, ki je tako neopričakovano razburilo evropsko javnost in ki je vsebovalo veliko nevarnost novih vojnih zapletljivev na bližnjem vzhodu, se približuje svojemu koncu. Najprvo so se zapadni diplomati po uvodnih nesoglasjih sporazumeli v toliko, da treba priznati Turčiji vojaške uspehe in pa politične koncesije, ki izhajajo iz teh uspehov. Turčija dobi definitivno Trakijo, Carigrad in morske ožine. Velika mirovna konferenca, ki bo sledila v najkrajšem času, bo te stvari parafirala ter določila natančni statut za svobodno plobo skozi morske ožine. Med sporazumom zapadnih diplomatov in pa konferenco, ki se bo šele vršila, je zborovala vojaška konferenca v Mudaniji, da določi vojaške formalnosti predaje Trakije zmagovalni Turčiji. Tudi ta konferenca se je sedaj zaključila z uspehom. Določile in podpisale so se od strani vseh udeležencev, v prvi vrsti od Turčije in Grčije, nastopne podrobnosti predaje: 1. Grška vojska izprazni Trakijo v roku 14 dni. 2. V istem roku zapuste Trakijo tudi grške civilne in policijske oblasti. 3. po grški izpraznitvi izroči zavezniška komisija upravo dežele turškim oblastem in sicer v roku 30 dni. 4. nato bo smela angarska vlada namestiti v Trakiji svojo žandarmerijo. 5. javni red bodo vzdrževale zavezniške čete ter ščitile tamnožnje narodne manjšine. 6. nevtraln pas okoli Canaka določi posebna medzavezniška komisija. 7. ob Dardanelah teče 15 km široka nevtralna zona.

Politične vesti

Perfidnost.

»Jutro« je naročilo dopis »Iz krogov uradništva«, da se lahko nesramno zaletuje v poslanca Deržića, ker je naslovil na pokr. namestnika javno vprašanje, če mu je znano, da mladinski jedeesarski vodilni uradniki uprizarjajo po uradnih nad podrejenim uradništvom agitacijsko gonjo za obč. volitve v Ljubljani. »Jutro« pravi, da vsebuje Deržićevo opozorilo — denunciacijo. Torej, če se podrejeno uradništvu upre političnemu pritisku višjih uradnikov potem svojega poslanca — je poslanec denuncijant. Tak način političnega psovanja so zmogli edino teroristi okrog »Jutra«. Toda tako psovanje ne bo veliko zaleglo. Poslanec Deržić je znan kot vnet in odločen zagovornik pravic javnih nameščencev in še dolgo ga ne bodo oplašila bruhanja bankokratskega »Jutra«, da se ne bi zavzemal za politična prava svojih volilcev. Sicer bo pa »Jutro« imelo še drugje priliko dokazati, kdo je denuncijant. Že danes lahko rečemo, da je perfidna laž »Jutra« če trdi, da je Deržić koga denunciral kot predsednik ZJZ.

Dve izjavi.

Poročila, ki jih prejemamo o poteku razprav glavnega odbora demokratske stranke, so jasna in nepopolna. Izgleda, da je Pribičevićeva skupina topot temeljito izrabila svoje časnikarske in telefonske zveze, s katerimi vzdržuje skoro monopolsko poročevalsko službo naše države. Vendar je toliko gotovo, da vlada v demokratski stranki nasprotje med dvema temeljnimi pogledi za naše notranje razmere. Enega zastopa Davidović, v bistvu dober in po-

šten srbijanski politik, drugega pa Pribičević, nepomirljivi in osebni politik do skrajnosti. Prinašamo izjavi, ki sta jih ta dva voditelja podala beogradskega dnevnika »Preporoda«, iz katerih izhaja načelno in idejno nasprotje sedanje krize demokratske stranke. Naj se razprave glavnega odbora tudi zaključijo z resolucijo o enotnosti stranke, toliko je vendar gotovo, da bo to načelno nasprotje trajalo še dalje in prej ali slej razdrlo skupno delo Pribičevićev in Davidovićev grupe.

Izjava g. Lj. Davidovića: »Ureditev naših notranjih rakmer zahtevajo tudi naši ekzistenčni zunanji interesi, ker se ti dajo zadovoljiti le, ako je naša domovina tudi na znotraj konsolidirana, močna in enodušna. Beseda naših predstavnikov zunanje politike bi v Genovi, Parizu, v Londonu in na vseh mestih bodočih konferenc veliko več veljala, ako bi vedeli, da se naša država stalno in hitro konsolidira. Bore malo je tega, kar imamo v zunanji politiki, namreč: nevtralnost v iztočnem vprašanju ter posredovanje g. Ninčiča med Lloy Georgem in Poincarejem. Ako bi demokratska stranka v eni ali drugi obliki sodelovala pri tej ureditvi, bi stotila veliko uslugo narodu in državi ter bi izvršila eno izmed nalog, radi katerih je bila ustanovljena. Demokratska stranka bo to nalogu čimprej in čim popolneje izvršila, ako se bodo razmere v njej sami čimprej uredile. Vse moje delo v stranki bo usmerjeno k temu cilju: konsolidirati stranko, da bo služila konsolidaciji naše države.«

Izjava Sv. Pribičevića: »Ne smatram za uместno, da v trenutku, ko kompetentni forum odloča o stranki, objavim za javnost svoje podrobno

Gospodarstvo

Vprašanje kreditne trgovine.

Socijalne in gospodarske potrebe razvijajoče se naše države zahtevajo mnogo večjih kapitalov, kakor so v državi na razpolago. Vsled tega je nastopilo pomanjkanje denarja, ki ga je občutiti v vseh panogah. Našim bankam in hranilnicam primanjkuje denarja zlasti sedaj na jesen, ko pričena naš izvoz in ko potrebuje trgovci večjih svot vsled česar grozi nastopiti gospodarska kriza. Da se temu izogne, se zavzemajo mnogi gospodarski krogi za pritegnitev tujega kapitala, da se pospeši gospodarski razvoj v naši državi in da se zadosti ekonomskim potrebam življenja. Potrebno bi bilo, da stvorijo naše banke in hranilnice večje družbe, da se na ta način dobi potreben kapital in se ga uporabi v našem prometu. Pri vsakem povišanju kapitala s pomočjo tujega kapitala pa je seveda prva dolžnost naših denarnih zavodov, da pazijo, da tuj kapital ne dobi premoči nad domačim, kar bi pomenilo gospodarsko in s tem življensko odvisnost od tujcev.

Gospodarske posledice grškega poraza.

Leon Wulfson nam pripoveduje, da je grški poraz zelo vplival na borzo. Zahodnoevropske borze so prav posebno turkofilne. Tudi merodajni londonski finančni krogi so bili s svojimi simpatijami zmeraj na strani Turkov, akoravno se za trenotek to vidi drugače. Z odstopom Brianda so postale simpatije za Turke v Parizu še bolj očitne in pravtako je razkroj grške armade omajal zaupanje v Lloyd Georgea. Francoske politike lastnost, vtropiti se v čutenje drugih narodov, Angležem manjka in zato se ne bomo čudili, če bo franco-

ska prognoza glede na politiko v orientu dala močno oporo francoski prognozi glede na politiko v Srednji Evropi. Na vsak način ni to slučaj, če začneja londonska city zaupati v francosko orientosko politiko in če se množijo frankofilni glasovi v londonskem časopisju. London more igrati svojo vlogo kot središče svetovne trgovine le tedaj, če je na krmilu sistem proste trgovine in ravno ta sistem dobi s turško zmago novo oporo. Zato vodilni možje, kakor so Balfour, Lloyd George, ne bodo mogli preko finančnih krogov in se bodo

Jack Straw.

(Komedijska v treh dejanjih. Angleški spisal W. Somers Maugham.)

Jack Straw — že četrta premiera v sezoni — je finejša komedijersko delo. Giblje se v prvovrstnem hotelu, dokonča se v pompozem salonu napolomikanh, puhlih parvenjev, ima mnogo duhovitih scen, tipičnih aristokratskih obrazov in dokaj situacijskega humorja. Vpliva kot kelih šampanjca: je malo, a dobro. Stvar je enostavna. Jack Straw služi kot natak v Grand Hotelu Babylon v Londonu, si nadene vsled izizvalnega nastopa ohole družine Parker-Jennings odelo kraljeve visokosti, nastopa po salonih in živi silajno življenje. Ko se ga »razkrinka«, se izkaže, da je res pristni pomeranski princ in Cezarjev sorodnik, ki je hodil po svetu in preganjal svoj vzvišeni dolžčas s tem, da se je pretvarjal v razne stanove v svojo zabavo. Kot običajno se stvar konča s poroko. Iz igre pa veje prijeten, lahen, a nevsihliv esprit. Režijo je vodil g. Putjata. Pogrešali smo pri tem globljega okusa in razkošnejše opreme, prav nič pa tistih neokusnih reklamnih tabel in onih cirkušno-liviranih slug. Zeleti bi bilo silajneje razsvetljave v prvem dejanju in mnogo živahnjega tempa v igranju.

Jack Straw-Putjata se je seveda še boril z jezikom, zato včasih prepozno udari pointa ali odleti utis vsled motne izgovorjave. Podal je pa vlogo duhovitega aristokrata, ki visoko nad-

kriljuje svojo okolico z mirno nonchalance in finim nastopom. Nastopajoči so se šele v drugem dejanju nekoliko razgibali in je pohvalno omeniti g. V. Danilovo, ki je to pot v maski in igri prijetno presenetila. Take vloge so njena močnejša stran. Pred let je vlogo Mr. Parkerja igral Verovšek. Tokrat Plut. V daljših komičnih vlogah vpliva nekoliko enolično, sredstva so mu preenostavna in skala teh sredstev preozka. Železnik je bil v mladostni vlogi afektiranega razneženega in nemškega Parkarjevga sina, dober, a skoro preženski. Gdč. Danilova ni prišla preko šablone, ga. Wintrova je bila fina in elegantna aristokratska dama, zdi se mi pa, da ji podobne vloge ne gredo iz srca. G. Terčič je ugajal z umirjeno igro, G. Drenovec pa je vplival kot izliti bonvivant skoro presladko. Starega diplomata igra g. Danilo s presenetljivo sigurnostjo. Splošno ustvarja v vseh letošnjih dosedanjih nastopih krepke tipe in nas preseca s svojo večno svežostjo. Gdč. Rakarjeva je tudi v salonskih vlogah vporabna moč in je pokazala, da ni samo podajanje starih ženic njena posebnost.

V splošnem je bila komedija igrana nekoliko medlo, zato upamo, da se v bodoče utrdi sigurnost. —u—

Ali ste že član Jugoslovanske Maticе?

Zvonimir Kosem:

Dalmacija.

Nad jamborom vriščeči galebi... Ob barkino oboče enakomerno pljuskanje valov, v svetlih lokih naraščajoči in upadajoči pobrizgi — pene v solčnih žarkih kakor da se vijejo nad samimi safiri in smaragdi.

In na vse strani morje, široko in vzdrgetavaajoče, od vzhoda proti zahodu načrtano z zlatim pasom, odsvitom jutranjega solca.

Mimo napetih jader bežeči valovi... Sedela sva med širokimi sodi, polnimi črnega vina, in kadarkoli so vzplahutala nad nama jadra in je vžarel pred menoj v solncu Stipejev od solca opaljen obraz, se je odvila nad veliko košaro poleg naju rdeča ruta in iz košare so se nasmehile smokve, zelenorumeni in od sočne zrelosti pri vrhu napokane, da se je cedila iz njih sladkoba.

»Raztopile se mi bodo spotoma v solncu kakor maslo...« je mrmral Stipe in popravljal ruto nad smokvami, da bi jih skril pred solncem. »Pa ni čudno! Že pred tednom so bile obrane. Da bi jih bila dobila mati takrat, bi jih bila bolj vesela, kakor bo zdaj.«

»Živi tvoja mati v mestu, Stipe?« V hiralnici je — že tri leta. Toliko časa je delala, da je obnemogla; no, pa si je prislužila hiralnico... Revica se tako razveseli, kadar jo obiščem in ji kaj prinesem —

In Stipejeva ožgana dlana se je spuстила na mojo ramo.

»Brate, ti veš, kaj je to — hiralnica. Z bogatinove mize padajo drobtinice, da jih pobira siromak Lazar... Vse življenje delamo zato, da enkrat tudi nam pade z mize drobtinica v roke... Če bi mogel materi pomagati! A s čim? S kamenjem —

Nad valovi, v bleščečem ozračju, se je zazibal dim — dolg črn parnik je presekal zlati pas na morju in plul mirno na jug.

»S kamenjem —« je ponovil Stipe zateglo. »In da bi mogel to kamenje, ki ga imamo za nameček kraj morja — spremeniti v kruh... Pa delam samo za kamen in ne za kruh, in mislim, da bi ostalo takó, če bi živel še sto in sto let in bi prevažal gospodu vino v mesto še sto in sto let...«

In njegov pogled je zakrožil nad svetlimi valovi v daljavo.

»Zadnjič, brate, ko sem bil pri njej, mi je rekla: »Stipe, jaz ne bom dolgo. Pa saj tako vem, da sem ti samo v nadlego. Sam težko živiš — kako bi pomagal se drugim!« — Še nikoli v življenju nisem jokal, brate — takrat pa so me polile solze... Revica gleda okrog sebe in premišljuje o svetu, o krivici, občuti krivico, pa ne ve —

Glas mu je občital v grlu.

Iz morja so zakipeli obrisi razjede-nega gorovja. Mrki hribi, navpične skale.

Stipe je razleknil lakti, da so se mu napele prsi.

»Glej skale! Niso mrtve, ne — žive so, vse so žive! In podirle se ne bodo

nikoli, ker se vse skupno upirajo viharjem! Na to je mati pozabila takrat, tega ona ne ve, sirota, in zato si želi namesto življenja smrt.«

Zalomljeni vrhovi sivga hribovja s svojimi globokimi, proti morju hitečimi brazgotinami so se svetili še bliže, in napeto oplečje skal se je iztezalo iz biserne jasnine kakor da kaže svojo moč v borbi z viharji.

V močnem vetru so se nagnila jadra — nad barko krožeči galebi so vzflahtali proti goram —

Iz morja blesk zvonikov, v blesku črne vijuge dima iz tovrniških dimnikov, na obali rumena plast hiš, v solncu pobilskavaajoča okna.

Mesto.

Stipe je vstal, oči so mu žarele in v odpeto srajco na prsih se mu je lovila veter.

»Ej Dalmacija, ti majka moja lepa na skalnatem prestolu, s solnčno krono na glavi, z zlatimi vodami pred nogami — ne boš umrla ne! Dokler bo dihala v teh mojih prsih srce, brate, moji materi ne bo treba umreti od gladu — pa če mi je iz kamenja samega iztisniti kruh.«

Stal je pred menoj širok in močan, kakor izrezan iz skalovja, ki je kipel na mestom, in medtem ko je njegova desnica natezala vrvi in levica povezovala jadra, da so se mu bočile razgalene rjave prsi in je škripalo v jamboru, je zavila naša barka med parniki, jadnicami in čolni v pristanišča.

Dnevne vesti.

— **Prijava obrtnih nezgod.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani ponovno opozarja vse delodajalce, ki zaposlujejo osebe, katere so po zakonu za zavarovanje delavcev za slučaj bolezni in nezgode zavarovane, da morajo v zmislu § 99. tega zakona vse obratne nezgode, ki se pripetijo njih poslužencem, v dveh izvodih prijaviti potom pristojne poslovavnice na Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani na tiskovinah, ki se dobe brezplačno pri vseh poslovalnicah okrožnega urada. Događa se, da delodajalci ne-koje prijavljajo bodisi naravnost po-istim oblastem (okrajnim glav-avstvom, mestnim magistratom) ali pa okrožnemu uradu, kar pa ni pravilno in more povzročiti zakasnitve priznanja nezgodnih rent. To navodilo pa ne ve-ja za one zavarovance, ki so člani bra-ovskih skladnic in blagajin prometnih podjetij, za katere v panogi bolniškega in nezgodnega zavarovanja okrožni urad ni pristojen.

— **Naknadno izplačilo razlike pod- por zavarovancev pri poslovalnicah Okrožnega urada za zavarovanje de- lavcev.** Imenovani urad nas naproša na objavo sledečega poziva: Pozna ob- java zakona o zavarovanju delavcev je imela za posledico, da se je dostava razglasov in tiskovin delodajalcem za- manovano prijavo njih poslužencev v svr- ho njih uvrstitve v nove mezdne raz- rede zavlekla. Vsled tega je mogoče, da so posamezni člani, ki so po 1. juliju t. oboli, pa ob času obolenja še niso bili uvrščeni v nove mezdne razrede, prejeli oz. še prejemale podporo po prejšnjem zakonu, oz. po nižjem mezd- nem razredu. Okrožni urad poziva vse dotične zavarovance, da priklase svoje lozadne zahtevke ustno ali pismeno pri pristojnih poslovalnicah do najpoz- nejše konca tega meseca. Ker je ob pe- tkih, sobotah in ponedeljkih običajno ve- lik naval na blagajne, se je obračati do poslovalnic le ob ostalih dneh tedna.

— **Predavanje za vinogradnike.** V nedeljo, dne 24. t. m. ob 9. uri zjutraj se vrši na kmetijski šoli na Grmu pre- davanje za vinogradnike: Kako je rav- nati z letošnjim, moštom in vinom. Pre- dava ravnatelj g. B. Skalicky. Ker se je bati, da bo letošnje vino vsled sla- bega vremena v trgatvi nestanovitno, je predavanje za vinogradnike velikega pomena in je želeli, da se ga v obilnem številu udeležijo.

— **Nadzorstvo obrtnih nadaljeval- nih šol.** Ker je dosedanji nadzornik obrtnih nadaljevalnih šol v Sloveniji g. univ. prof. inž. Joslav Foerster odložil nadzorstvo, je oddelek ministrstva tr- govine in industrije imenoval g. Mihae- la Presla, profesorja na tehniški srednji šoli v Ljubljani, za nadzornika navede- nih šol.

— **Otvoritev javne govorilnice pri Sv. Mateju poleg Kasteja.** Kakor se uradno poroča, so dobili pri Sv. Ma- teju poleg Kasteja telefonsko govornil- nico.

— **Za slepce je položil v našem medništvu g. Rajko Kotnik,** uradnik je- larnje v Guštanju, 10 dinarjev. Iskrena hvala! Posnemajte!

— **Prošnje visokošolcev za štipen- dije.** Ministrstvo prosvete je odredilo s odlokom z dne 4. oktobra 1922, P. št. 537, da se prošnje za štipendije slu- žbovnikov univerze in visokih šol vložijo po izvršnem vpisu pri pristojnem re- koratu. Prošnje morajo biti opremljene s potrebnimi dokumenti.

— **Razpis natečaja.** Poštna hranil- nica, ki se ustanavlja v Beogradu, po- trebuje: sekretarja, knjigovodjo, pro- metnega upravnika in šefa kontrolnega oddelka. — Za te službe se smejo pote- novati uradniki, kateri imajo večletno prakso v poštnem hranilnem prometu in ki so dobro izurjeni v teh službah, pa tudi drugi uradniki, kateri bi mogli na podlagi svoje izobrazbe (v bančnih, finančnih in drugih takih poslih) oprav- ljati službo pri čekovnih zavodih ozir. pri poštni hranilnici. — Prošnje je vlo- žiti v 14 dneh.

— **Razpisana pošta.** Razpisano je odpravniško mesto pri pošti Kočevski Reki.

— **Smrtna kosa.** Na Studencu pri Dev. Mar. v Polju je umrl elektromon- ter Ivan Končar, star šele 19 let. Po- greb je bil včeraj. Naj v miru počiva!

— **Automobilna nesreča.** Blizu La- nkega je odpovedala avtomobilu inžen- erja Körbitza iz Hrastnika zavora in krmilo in avtomobil je zdrčal po str- min v Savinjo. Vendar ga je zadržalo drevo, da je padel samo deloma v vo- do. Iz avtomobila je vrglo neko gospo- dično, ki je pa chvisela na drevesu. Si- per se ni nikomur ničesar zgodilo, le avtomobil je precej poškodovan.

— **Neurje v Selcih in Zeleznicah.** Po razpisu se je že poročalo o groznih škodah, ki jih je povzročilo neurje po- seljski dolini. A škoda je večja, kot se je prvi hip mislilo. Razdejane so ceste, mostovi, porušene so hiše in gospodar-

ska poslopja, cele vasi so vsled pretr- ganja poti odrezane od prometa. V sre- do 11. t. m. je te kraje obiskala komisi- ja, obstoječa iz podnamestnika dr. Bal- tiča, šefa kmet. oddelka Iv. Sancina ter inž. Kramca, da prouči nastalo škodo. Za prvo silo je dala pokrajinska uprava za pomoč 200.000 K in poskrbela, da takoj odide oddelek vojaštva poprav- ljati najhujše.

— **Nesreča pri delu.** V Podkrajini pri Radečah je delavki Rozaliji Jemec padel na glavo težak tram. Težko po- škodovano so prepeljali v bolnico in je malo upanja, da ozdravi.

— **Greh v spovednici.** V cerkvi sv. Antona starega v Trstu je našel cer- kovnik v spovednici omo. Ko ga je od- prl, je našel v njem človeški plod. Po- licija je ugotovila, da je plod splavljen v četrtem mesecu. Mater zasledujejo.

— **Nasilni cigan.** Včeraj zjutraj sta prišla cigan Alojz Brajdič in neki Sta- jerc, ki živi z neko ciganko, v vas Be- ke pri Vrhniki. Oba sta bila »oborože- na« z nekaj steklenicami vermuta ter sta začela sitnirati okrog Bevkinih fan- tov, ki sta jih takoj nato napadla z nožmi. Pri tem je Brajdič zabodel v prsi Jakoba Križmanca ter ga težko ra- nil, njegov drug pa je lahko ranil ne- kega Japelja. Križmanca so prepeljali v bolnico v Ljubljano; nasilneža pa za- sledujejo orožniki.

— **Grozodejstvo blaznice.** V Šte- ckigt-Neuland v Sleziji se je te dni omračil um ženi posestnika Kruse. V odsotnosti svojega moža in tašče je ne- srečna mati prerezala vsem štirim otro- kom vrat. Nato je odšla k ribniku, kjer se je mislila utopiti. Slekla se je popol- noma, nato pa se je premislila in odšla brez vse obleke v stanovanje svojih starišev.

— **Drzen napad.** V Splitu je neki neznan lopov izvršil drzen napad na nekega carskega uradnika. Najprej mu je vrgel v obraz večjo množino čr- nila, potem pa ga je pretepel do neza- vesti in mu ukradel 400.000 dinarjev. O lopovu ni nikakega sledu.

— **Vlom pri belem dnevu.** Pred par dnevi so med 12. in 2. uro popoldne od- prli doslej neznani predrzni vlomilci s ponarejenimi ključi poštni urad v ulici Donadoni št. 4 v Trstu. Tam so pre- vrtili veliko železno blagajno in se po- lastili 4000 lir. Nato so zaprli za seboj urad in nemoteno odšli.

— **Vojaki in civilisti** so se stepli v Studencu pri Mariboru pred par dnevi. Orožništvo je napravilo mir ter odšlo z najdenim bajonetom kot korpusom delici in z neko pričo pred kadetnico, ker so bili vojaki gojenci podoficirske šole. Neki kapetan pa je ukazal oro- žnike razorožiti in jih s pričo vred za- preti. Pa naj še kdo trdi, da naša vojs- ka nima »besede«!

— **Seme, ki veliko obeta.** Pri zag- rebškem trgovcu Moricu Steinerju je bil uslužben mladoleten dečko, ki že v zgodnjih letih kaže, da bo še »velik mož«. Dečko je namreč že trikrat svo- jega delodajalca okradel, vendar ga ta nikdar ni naznanil policiji, ker mu je fant vedno škodo povrnil. Ker pa je malopridno seme sedaj že četrtokrat s svojimi dolgi prsti poseglo v trgov- čevo blagajno in mu tokrat odneslo 980 Din in več raznega blaga, ga je Steiner naznanil policiji, ki mu bo skušala iz- premeniti njegove pojme o poštenosti.

— **Tatvine na železnicah.** V nede- ljo je bilo okradeno med vožnjo iz Zi- danega mosta proti Mariboru spremle- valcu vagona Davorinu Vognrincu iz Koprivnice 30.000 K. Na Teznu pri Ma- riboru je bilo vlomljeno v nek vagon in pokradeno precej perila. Po sledovih so orožniki kmalu odkrili vlomilce v ose- bi posestnika Črničiča in njegovega bra- ta. Pri Črničiču so orožniki našli skriti v senu tudi dve kolesi.

— **Težavna aretacija milijonskega tatu.** Na Dunaju je na vzhodnem kolo- dvoru izmaknili bolgarskemu trgovcu Ošiji, ko je kupoval vozni listek, že mnogokrat predkaznovani Evard Bor- dnickov človek z več milijoni denarja ter pobegnili. Zasledovali so ga orožniki ter za njim tudi streljali. Z velikim trdom so ukrotili nasilnega tatu, ki se je are- taciji besno zoperstavljal, in ga oddali v zapore.

— **Čedna familija.** Dunajska polic- ja je aretirala nekega Urnacherja in njegovega sina, ki sta z različnimi go- lufivimi posli okodovala več tvevk za velikanske vsote.

— **Kronanje romunskega kralja** stane romunsko državo po neki pribli- žni cenitvi 70 milijonov lejev. Tudi šte- denje!

— **Japonsko knjigotrštvo.** Prvo kar se tuju v Tokiu čudno zdi, je ve- liko število knjigotrožnic in antikvaria- tov, v katerih je večina knjig pisana v tuji jezikih. V ulici Kandiji jih je na pr. toliko, da ostaja v tem pogledu Pa- riz daleč za japonsko prestolico. V re- čeni ulici je kar 100 knjigotrožnic, med katerimi imate samo dve nove knjige v izlozbi. Veliko starih knjig si je po

nekem nemškem strokovnem listu tako tolmačiti, da se ni na Japonskem nik- dar tiskala knjiga v tujem jeziku in da knjigotrožec drži knjigo rajši 20 let v zalogi kakor da bi jo prodal brez do- bička. Med temi tujimi knjigami je 90 odstotkov angleških, potem pridejo francoske, nemške in ruske knjige.

— **Cenena svinjina v Bečkereku.** V Bečkereku sta pričela mesarja brata Bakalič klati svinje na veliko. Dnevno zakoljeta okrog 40 komadov ter proda- jata svinjko neso po 60 K kg, salo in mas* pa po 115 K kg. Bečkerečki me- sarji so najprej pričeli hudo gonjo pro- ti Bakaličema, toda ker jih je publika bojkotirala, so morali slednjič tudi oni znižati cene.

Ljubljana.

— **Občinstvo,** ki si še ni nabavilo vstopnic za najbližji koncert ge. Zd. Gregorčičev, priporočamo, da si jih preskrbi že pred večerom. Ker bo ofi- cirski zbor ljubljanske posadke posetil ta koncert v zelo velikem številu, bo pri večerni blagajni skoro gotovo pri- manjkovalo vstopnic. Pestri in razno- vrstni spored koncerta, ki ga objavlja- mo na drugem mestu, bo nudil posetil- kom res pravi glasbeni užitek kakršne- ga v Ljubljani že doigo nismo imeli. Slednjič pa je upoštevati tudi dejstvo, da bo šle 50 odstotkov čistega dobička v dobrodelne namene ter je tudi iz tega vidika priporočljivo, da naša pub- lika v prav obilem številu poseti to pri- reditev.

— **Ljubljanski šahovski klub** ima svoje igralne dave vsaki dan v Narodni kavarni; obilnatni igralni večeri so ob sredah in sobotah od 6. ure naprej. Re- dni zimski turnirji se prično v ponde- ljek 15. oktobra ob 6. uri zvečer. K splošnemu turnirju imajo dostop vsi klubovi člani, ki še nimajo pravice do igre v ožjem turnirju. Priglasje spreje- majo odborniki do ponedeljka. Turnirski red je razviden v klubovem lokalu v Narodni kavarni.

— **Čudno početje.** Pretečeno nede- ljo je žena nekega krojača na Poljanski cesti zvezala skupaj več ruhi, privezala en konec na okno in se spustila po zve- zanih ruhih na dvorišče. Ta čudna »veriga« se ji je nenadoma utrgala, ženska je padla na trda tla in si pri padcu zlomila nogo.

— **Tatvina koles.** Dne 3. t. m. je bilo iz večje Narodne banke v Ljubljani ukradeno 8000 kron vredno kolo. — Juliju Šušteršiču je bilo dne 9. t. m. iz- pred pisarne v Wolfovi ulici št. 3 ukradeno 3000 kron vredno kolo z znamko »Puch«.

— **Policijske vesti.** Dne 1. t. m. je bila Francu Zerncu v vlaku med vož- njo iz Ljubljane do Laverce ukradena rjava usnjata listnica z vsebino 850 D.

— Med vožnjo iz Karlovca do Ljublja- ne je bila dne 7. t. m. ukradena Rudolfu Bauerju zelena volnena površina jopa vredna 2500 kron. — Mariji Druškovi- iz Studencev pri Mariboru je bila 4. t. m. pri izstopu iz vlaka, ki je pripeljal iz Ljubljane, ukradena iz ročne torbice mala črna usnjata derarnica z vsebino 800 kron. — Dne 5. t. m. je bil Julki Čop iz Most iz osebnega vlaka na kolo- dvoru v Lescali ukraden zavitek, v ka- terem se je nahajalo raznega ženskega perla v vrednosti 10.000 kron. Tatvine sumljivi sta dve ženski ki sta se v istem vagonu vozili in izstopili v Les- cali. — Dne 30. septembra ponoči so neznanj tatovi vlomili v hišo Florjana Žumerja v Tunjicah pri Kamniku in po- kradi več perila in obleke in 1372 K denarja. — Čevljarju Florjanu Skaletu je bilo dne 29. septembra na maribor- skem kolodvoru ukradena listnica s srednjo vsoto denarja, en denarni ček, njegova fotografija in še nekaj drugih listin.

— **Cirkus »Drina«.** Spored za dan- es 13. okt.: Francoska rokoborba: re- vanche na poziv T. Sajer contra De Marco Pietro. Drugi par Popović contra Effendi. Amerikanski keč in keč: Stoklič contra Rozano. Boks match Sturman contra Semič (do končnega rezultata). Vsem točkam, katere pro- izvajajo svetovnoznani rokoborci, sledi občinstvo z velikim zanimanjem. Vsi rokoborci so res mojstri na svojih me- stih.

Maribor.

— **Srednja kmetijska šola v Mariboru** se bo po nalogu gospoda kmetijskega ministra otvorila v doglednem času, ako se prijavi dovoljno število kvalifi- ciranih zanimarcev za vstop. Pogoji za sprejem so bili že razpisani v raznih jugoslovenskih listih. Prošnje sprejema direkcija srednje kmetijske šole v Ma- riboru (vinarska šola) še do 20. okto- bra t. l. Sprejemajo se tudi absolventi nižjih kmetijskih šol, ako napravilo pis- meni in ustmeni sprejemni izpit z učne- ga jezika (slovenskega ali srbohrvatske- ga), matematike, geometrije in fizike v obsegu, ki je predpisan za meščansko šolo ali za nižje štiri razrede srednjih šol.

Za prvi letnik srednje kmetijske šole v Mariboru se potrebujejo hono- rarni učitelji (profesorji) za sledeče predmete (v oklepaju je navedeno šte- vilno tedenskih ur v prvem odnosno dru- gem semestru) slovenski in srbohrvat- ski jezik (2—2), tuji jezik (francoski ali nemški, zbira učenec, 2—2), geografija (2—2), matematika (3—3), fizika z me- teorologijo (4—2), kemija z agrokemijo (4—4), zemljemerstvo (0—2), risanje (3—2), zoologija (3—1), narodna eko- nomija (0—2), stenografija (neobligat- no) (1—1). Gg. profesorji, ki bi mogli in hoteli predavati svoje predmete v na- vedeni šoli, naj to nemudoma javijo pis- menno direkiji srednje kmetijske šole v Mariboru (vinarska šola).

— **Veselica drž. policijskih nameščen- cev** je sijajno uspeła. Cenjenim damam, ki so sodelovale in cenj. gospodičnam, ki so pripomogle pri prodajanju cvetic, g. M. Vahterju, trgovcu v Gosposki ulici za njegov trud in brezplačno res sijajno okrašenje dvorane, kakor tudi godberikom in pevčevim glasbeno dru- štvu »Drava« ter vsem, ki so s pri- spevki in svojim posemom izkazali na- klonjenost policijskim nameščencem, se najiskrenejše zahvaljuje — odbor.

Celje.

Občni zbor Dijaške kuhinje v Celju, kateri bi se imel vršiti danes v petek, se je moral preložiti na poznejši čas.

— **Obrtna nadaljevalna šola v Celju** je pričela s poukom v nedeljo 8. t. m.

— **Okrajno glavarstvo v Celju,** policijski oddelek objavlja razglas glede kon- trole tujecev, kateri so zaposleni v Celju in okolici po podjetjih. Vsa podjetja morajo v teku 10 dni prijaviti take ino- zemске nastavitve in priložiti potreb- ne dokumente. Za resničnost prijav so odgovorna podjetja. — Ta revizija je potrebna vsled tega ker v zadnjem ča- su nastavljajo nemške in takozvane na- cionalizirane tvrdke, kjer so na vodil- nih mestih še Nemci, vedno več inozem- cev posebno iz Avstrije in Nemčije, pod pretezo, da doma ni izvežbanih stro- kovnjakov. Po tej kontroli se bo uvide- lo, v koliko je potrebno nastavljanje tujih moči, da se dotok tujecev, ki oško- dujejo domače usposobljeno delavstvo prepreči.

— **Izpremembe v poštni službi.** Lea Novak je od pošte Maribor premeščena k pošti v Celje in Pavla Zajc od pošte Podplat k pošti Celje.

— **Ravnatelj meščanske šole v Voj- niku** je imenovan g. Rizmal, dosedanji ravnatelj meščanske šole v Žalcu, ka- tera je ukinjena.

— **Mestno gledališče v Celju.** Kakor prva vzporeditev »Legionarjev« minuli četrtke, tako sta tudi druga in tretja v soboto in nedeljo napolnili gledališče. Dober obisk narodnih iger kaže, da so take ljudske igre v Celju neobhodno po- trebne, da si naše gledališče dobi obli- kovalcev v vseh slojih prebivalstva. — Ker nam je letos zasigurano dvakrat v mesecu gostovanje ljubljanskega in ma- riborskega gledališča, bomo imeli to se- zono precej predstav. Med temi pre- stavami naj bi se mesečno vršila vsaj ena narodna igra. Kdo si ne pogleda vedno in vedno zopet rad »Legionar- jev«, »Rokovnjačev«, »Martina Krpana« itd. Saj so nas te in enake predstave v suženjskih časih Avstrije družile v dvorani našega Narodnega doma, katere je bila ob uprizoritvi teh naših iger vedno nabito polna. Vodstvo našega gleda- lišča naj bi to željo občinstva upošte- valo, saj bo to gotovo tudi v prid gle- dališke blaginje.

— **Upokojen je orožniški komandir v Celju kapetan g. Ramroth.**

— **Krušne cene v Celju.** Vsled oblast- vene odredbe se mora kruh od 11. ok- tobra naprej prodajati le na vago. Cene kruhu so se določile sledeče: beli za- časno po 28 K kg, črni po 24 K kg. Pri žemljah in ostalem drobnem pecivu pa ostanajo zaenkrat dosedanje cene 2 K za komad.

Ptuj.

— **»Shodi krajevne organizacije NSS«** Pod tem naslovom me dopisnik »Tabo- ra« z dne 3. t. m. ponovno obrekuje. To- krat mu ne da miru šod v Dornavi in da bi me oplašil, da ne bi šel več med ljudstvo, me obrekuje in denuncira, ka- kor je pač njegova navada, zaradi česar je imel že večkrat posel pred sodiščem. Kar se tiče mojega govora na shodu, naj se dopisnik drugič malo točneje in- formira. Kar se tiče trditve, da ni carine na bencin, ugotavljam, da nisem nikdar omenil carine, temveč trdil, da ni tro- šarine. Če pa dopisnik ne razlikuje ca- rine od trošarine, potem ga samo po- milujem in obžalujem njegovo akadem- sko izobrazbo. Če sem pa trdil, da je uprava slaba, to vendar ni nobeno zlo, če človek resnico pove. Kar se tiče vprašanja na mojega predstojnika, če mu je znano, da hodim po shodih, mu ni treba tega po časopisju praviti, ker mu je to boljše znano kot dopisnikarju. Razlika je samo ta, da moj predstojnik tudi ve, da ima glasom členu 14 usta- ve vsak državljani pravico združevanja

in zborovanja, ter da mi ne more tega prepovedati. Kar se tiče mojega stano- vanja, bi pa dopisnikar lahko bral v istem listu (»Taborn«) dopis z dne 1. t. m., kjer se napada predsednika sta- novnjske oblasti, na kak način je do- bila stranka NSS sobo na Hrvatskem trgu št. 5 za svojo pisarno. — Tukaj se vidi premissihiro blatenje podlega obre- kovalca, ki misli, da dela vsak komple- te doma in v uradu zoper poštene ljudi, kot jih on. — Na tretje vprašanje, če mu je znano, da nečje imeti stranke v ura- du z menoj posla, odgovarjam kar jaz mesto mojega šefa, da mu ne more bi- ti kaj takega znano, ker se do sedaj ni imela nobena stranka vzroka pri njemu pritožiti zoper moje korektno obnaša- nje, kljub temu, da nekateri zvesti bra- ci dopisnikarja komaj čakajo, kje bi me vlovili. — Na zadnje vprašanje, kaj mi- sli ukreniti, bi bilo najbolje po dopisni- karjevem mnenju, da bi predlagal vr- va vrst in vse ptujske demokrate vpre- či, naj bi vlekli, da bi ne čimpreje spravi- li iz Ptuja. — Ko bi vrv počila, bi še le videli, da delajo račun brez krčmarja. — B. Mikuletič.

Sokolstvo.

— **Dramatični odsek Sokola Moste** pri- redi v nedeljo dne 15. t. m. veselolgo v treh dejanjih »V Ljubljano jo dajmo«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sport in turistika.

— **Prijateljska nogometna tekma S. K. Svoboda Celje in S. K. Svoboda Ljub- ljana** se vrši v nedeljo dne 15. t. m. ob 15. uri na igrišču S. K. Primorja v Ljub- ljani (za artilerijsko vojašnico).

Gledališče in glasba.

— **Spored koncerta operne in kom- certne pevke ge. Zdenek Gregurič,** ki se vrši v petek, dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Filarmonične dru- šbe. 1. Mozart: Arija Kerubina in arija »Ne znam same iz opere« Figarova svatba. 2. a) Hatze: Maska, b) Konjo- vič: Pod pendžeri, c) Vilhar: Nezakons- ka mati. 3. Čajkovski: Koncertna pa- rafraza za klavir. 4. Saint Saens: Arija iz opere »Samson in Daila«. b) Puccini: Molitev iz opere »Tosca«. 5. a) Zajc: a) Domovini i ljubavi, b) Schwab: Zdra- va Marija, c) Bajič: Pogradini. 6. Grünfeld: Romanca za klavir. — Gvo- nod: Arija Margarete iz opere »Faust«. Klavirske komade igra in spremlja na blavirju gospa Kokot. Predprodaja vstopnic v pisarni Glasbene Matice.

— **Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani.** Zadnja skupna pevska vaja pred konc. nastopom se vrši danes v petek, dne 13. t. m. ob pol 7. uri zvečer v dvorani pevskega zbora. Vsi in točno!

— **Občinstvo opozarjamo,** da se pred- prodaja vstopnic za koncert Glasbene Matice, ki se vrši v ponedeljek dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani hotela Union vrši v pisarni Glasbene Matice od 9.—12. in od 3.—6. ure popoldne. V nedeljo pa som dopoldne od 10.—12. Sedeži po 18, 15, 12, 8 in 6 Din.

— **Pevska tekma** se je vršila kakor smo že poročali, v Rihemberku na Go- riškem, pri kateri je sodelovalo 6 pev- skih zborov z nad 200 pevci in pevka- mi. Prvo priznanje je po sodbi navzo- čih strokovnjakov dosegel pevski zbor iz Barkovclj pri Trstu. — Pevska dru- štva v zasedenem ozemlju živahno de- lujejo in baš pevske tekme dajo za to največ povoda. Uvaževanja vredna mi- sel je, vpeljati pevske tekme tudi pri nas. Zveza slov. pevskih zborov naj da zanje inicijativo in prepričani smo, da uspehi ne bodo izostali.

Književnost in umetnost.

— **Razstava na umetniški šoli »Pro- buda« v Ljubljani.** V nedeljo dne 15. t. m. ob 10. uri se otvori druga šolska razstava na tehn. sred. šoli (pritičje desno) s slavnostnim govorom profesor Volavška. Razstava bo de vsebovala dela slušateljev pretečenega leta iz si- klastva, grafike, narodne ornamentike in kompozicije, ter drugih teoretičnih predmetov. Slike bodo tudi na prodaj. Šolsko vodstvo vabi cenjeno občinstvo, da si ogleda razstavo. — Vstopnina je prosta.

BLUZE
spodnja krila, predpasniki, stez- niki najceneje pri:
A. ŠINKOVIC, nasl. K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.

Danes ob 8. vsi na koncert v Filharmonijo! 50% v dobrodelne namene!

E. GABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

XXVII.

Vse, česar je pričakoval gospod Lecoq, se je uresničevalo. Laurence ni bila mrtva in pismo, ki ga je pisala roditeljem, je bilo le grda prevara. Pod imenom gospe Wilsonove je živel v dvorcu, kamor sta pravkar stopila oče Plantat in policijski agent.

Kako je zašla tako lepa in plemenita devojka, ljubljenska orcivalskega mirovnega sodnika, v ta strašni skrajni položaj? Oh, kriva je bila neusmiljena doslednost življenja!

Vsi naši novi ukrepi izvirajo iz tistih, ki smo jih storili tik poprej; njih matematične posledice so, baš kakor je vsaka vsota nujna in neizpremenljiva posledica šestih števil.

Gorje mu, kdor začuti na robu propada prve znake omotice in ne pobegne takoj, ne da bi okrenil glavo; izgubljen je. Kmalu se vda neodoljivemu miklu in stopi še bližje, ne meneč se za nevarnost; noga mu drsi in kleca — vse zaman! Zaman vsi nečloveški napor, s katerimi se bo izkušal ustaviti; še dosti, če se mu posreči zavleči trenutek padca za nekaj sekund. Naj stori karkoli hoče, ta trenutek pride: padal bo, zmerom globlje, vse globlje, dokler ne obleži na dnu.

In tako je bila uboga Laurence izgubljena že isti dan, ko se je dala zavesti, da je privratar skrivaj stisnila Trémorelu roko. Ta stisk roke jo je pripravil tako daleč, da je pobegnila v ljubimcem in sporočila roditeljem svoj samomor...

»Ko se je Hektor, ukanjen po Lecoqovem pismu, odpeljal v Saintgermainsko predmestje, in je ostala nesrečnica sama doma, je izkušala pregledati dogodke zadnjega leta v njihovem razvoju. Kako nenadejani so bili, kako nagli! Zdelo se ji je, da jo je nosil vrtnec in ni ravnala niti minute po svoji svobodni volji. Vpraševala se je, ali niso to zgolj moreče, grde sanje, iz katerih se namah prebudi v svoji beli dekliški sobici v Orcivalu.

Ali živi res tu, v neznani hiši, mrtva za svojce, katerim je ostavila omadeževan spomin? Je li res primorana živeti pod tujim imenom, brez rodbine, brez prijateljev, brez žive duše, na katero bi mogla nasloniti svojo slabost? Je li res na milost in nemilost izročena temu možu, ubežniku, kakor je ona sama, ki lahko vsak čas raztrga vezi, s katerimi sta spojena?

In je li resnica, da čuti, kako vzdrhteva dete v njenem životu? Kmalu bo mati, in vendar zardeva nad materinstvom, ki je ponos vseh mladih žena!

Nesteto spominov iz minulega življenja je vstajalo v njeni duši ter netilo njen obup. Srce se ji je krčilo, ko je mislila na svoja nekdanja prijateljstva, na mater, na sestro, na svojo pomno nedolžnost in na čisto srečo, katero je uživala ob domačem ognjišču.

Tako je ležala na divanu v Hektorjevi sobi, topeč se v bridkih solzah.

Jokala je nad svojim uničenim dvajsetletnim življenjem, nad izgubljeno mladostjo, ugaslimi nadami, spoštovanjem ljudi in svojim lastnim spoštovanjem do sebe, ki je vedela, da ga nikoli več ne bo.

In zdajci so se glasno odprla vrata.

Laurence, meneč, da se vrača Hektor, je naglo vstala in si potegnila z rutico preko oči, da bi utajila solze.

A s praga se je spoštljivo klanjal človek, ki ga ni poznala. Bil je gospod Lecoq...

Zbala se je. Trémorel ji je v teh dveh dneh tolikrat zabličil: »Sledijo nama, skrivajva se, kolikor le veva in znava,« da je živel v neprestanem trepetu, še takrat, kadar ni bilo dozdevno nikake nevarnosti.

»Kdo ste?« je vprašala s visokomernim glasom. »Kdo vam je dovolil vdreti v to stanovanje? Kaj hočete tu?«

Gospod Lecoq je izmed tistih ljudi, ki predvidijo vse in pripravljajo nastope svojega življenja prav tako skrbno, kakor

pripravlja režiser v gledališču nastope svojih igralcev. Nadejal se je te svete jeze in tega vprašanja; zato je imel svoj efekt pri rokah.

Namestu odgovora je stopil v kraj, tako da se je pojavil oče Plantat, ki je stal za njegovim hrbtom.

Pogled na starega prijatelja je tako pretresel ubogo Laurence, da se je vzlic svoji hrabrosti malone onesvestila.

»Vi!« je zastokala. »Vi!...«

Mirovni sodnik je bil morda še bolj presunjen od nje same. Ali je bila ženska, ki je stala pred njim, res njegova Laurence? Žalost je tako dobro opravila svoje delo, da se je zdela stara, in njena nosečnost se je videla zdaj očitno, ker je ni več skrivala s prepašovanjem.

»Zakaj ste me iskali?« je povzela. »Čemu mi grenite življenje še bolj? O, saj sem rekla Hektorju, da ne bodo verjeli pismu, ki mi ga je narekoval. So pač nesreče, iz katerih je ni rešitve razen smrti.«

Oče Plantat je hotel odgovoriti, toda gospod Lecoq je bil namenjen, da bo sam vodil razgovor.

»Saj ne iščeva vas, gospodična, ampak gospoda Trémorelskega.«

»Hektorja? Čemu, prosim vas? Mari ni sam svoj gospodar?«

Gospodu Lecoqu se je stozilo, ko je pomislil, kako strahovit udarec mu je zadati nesrečnemu dekletu, ki ni zagrešilo drugega, nego da je verjelo nevredneževim prisegam. Toda on je prepričan, da je mučno priznavašanje strašnejše od trde resnice.

Brez pomišljanja je odgovoril:

»Gospod Trémorelski je storil velik zločin.«

»On?!... To je laž, gospod!«

Policijski agent je žalostno zmajal z glavo.

»Zal da je resnica!« Gospod Trémorelski je v noči med

sredo in četrtkom umoril ženo; kot policijski agent imam nalogo, da ga aretiram.«

Mislil je, da zadene ta strašna obtožba Laurence kakor blisk in jo podre. A ne! Dasi ranjena v dno srca, je vendar osatla pokoncu. Zločina je bilo groza, a neverjeten se ji ni zdel, saj je poznala sovraštvo, ki je navdajalo Hektorja do Berte.

»Naj bo!« je vzkliknila z vzvišenim obupom. »Njegova sokrivka sem; aretirajte me!«

Ta vzkrik, ki je privrel iz globine njene strasti, je porazil očeta Plantata, toda Lecoqa ni iznenadil.

»Ne, gospodična,« je povzel, »vi niste sokrivka tega človeka. Sicer pa je umor grofice Trémorelske še najmanjši njegovih zločinov. Veste li, zakaj vas ni poročil? Zato, ker je v družbi z gospo Berto, ki je bila njegova ljubica, zaval Sauvresju, svojemu rešitelju in najboljšemu prijatelju. O tem imamo dokaz!«

To je presegalo moči nesrečnega dekleta; omahnila je in se zgrudila polmrtva na kanapé.

Dvomila pa ni. Strašno odkritje je pretregalo zaveso, katera ji je dotlej zakrivala prošlost. Da, Sauvresyjevo zastrupljenje je pojasnjevalo vse Hektorjevo ravnanje, njegov čudni položaj, njegovo neodločnost, njegove laži in obljube, njegovo mržnjo do Berte, njegovo izneverjenje in ženitev, beg — z eno besedo, vse.

Vzlic temu je še vedno izkušala, ne braniti ga, pač pa vzeti polovico njegovih zločinov nase.

»Vem, vem,« je zajecnila z glasom, ki se je davil od ihtenja, »vse to mi je znano!«

Mirovni sodnik je obupaval.

»Kako ga ljubite, ubogo dete!« je vzkliknil ves presunjen, »kako ga ljubite!«

Ta bolešni vzklik je vrnil Laurenci odločnost. Vzravnila se je in oči so se ji zablesčale od gnjeva.

»Jaz da ga ljubim!« je vzkliknila. »Jaz?... Oh, vam, ki ste moj edini prijatelj — vam pač lahko pojasnim svoje vedenje, ker vem, da me boste umeli. Da, ljubila sem ga; res sem ga ljubila, tako zelo, da sem pozabila svojo dolžnost in za-

vrгла sebe. Toda nekega dne se mi je pokazal takšnega, kakršnega je bil; takrat sem ga presodila, in moja ljubezen ni bila kos zaničevanju. Strašno umorstvo nad Sauvresyjem mi je bilo neznano, toda Hektor mi je povedal, da sta njegova čast in življenje v Bertinih rokah... in da ga ona ljubi. Dala sem mu popolno prostost in dovolila, da se je oženil; s tem sem žrtvovala svoj domnevni sreči več nego svoje življenje, toda varala se poslej nisem več. S tem, da sem pobegnila z njim, sem se žrtvovala iznova. Ko sem videla, da ne morem delj skrivati svoje zablode, sem hotela umreti. Ako živim in ako sem pisala svoji nesrečni materi brezvestno pismo, ako sem, z eno besedo, uslišala Hektorjeve prošnje, sem jih uslišala zato, ker me je rotil v imenu svojega... najinega otroka.«

Gospod Lecoq, čuteč, da čas uhaja, je hotel nekaj pomniti. A Laurence ga ni poslušala.

»Nič za to!« je nadaljevala. »Ljubila sem ga in mu sledila; njegova sem. Stanovitnost edina more opravičiti moj greh. Izpolniti hočem svojo dolžnost. Ako je storil moj ljubimec zločin, ne morem biti nedolžna; pol kazni je moje.«

Govorila je tako razburjeno, da jo je detektiv zaman izkušal pomiriti; v tem pa je začul iz ulice dva glasna žvižga. Trémorel se je vračal, nič več ni kazalo oklevati. Lecoq je malone osorno prijel Laurence za roko.

»Vse to poveste sodnikom,« je rekel s trdim glasom. »Moja naloga se tiče samo gospoda Trémorela. Sicer pa, evo zapovedi...«

To reki je izvlekel povelje, ki mu ga je napisal gospod Domini, in ga je položil na mizo.

Z naporom vse svoje volje se je Laurence nekoliko umirila.

»Prosim vas,« je dejala, »dovolite mi z grofom Trémorelskim pet minut razgovora med štirimi očmi.«

Gospod Lecoq se je radostno zdrznil. Ta prošnja je bila temelj njegovega računa!

»Naj bo,« je odgovoril, »pet minut. A znajte, gospodična, ne upajte, da bi mogli omogočiti zločinu beg, zakaj hiša je obklojena; kamorkoli se ozrete, na dvorišče ali na cesto, povsod boste videli razpostavljene moje ljudi. Sicer pa ostane nem tudi jaz, tamle, v sosednji sobi.«

S stopnic so se začuli grofovi koraki.

»Hektor se vrača,« je rekla Laurence, »skrijte se, hitro, hitro!«

Tik preden sta izginili, je dodala sama pri sebi, a ne tako tiho, da je detektiv ne bi bil slišal:

»Ne skrbite, bežala ne bova!«

Baš v zadnjem trenutku je spustila zaveso. Hektor je stopil. Bil je bledejši od smrti; v njegovih očeh se je izražala strašna zmedenost.

»Izgubljena sva,« je dejal, »zasledujejo našu. Pismo, ki sem ga prej dobil, ni od tistega, ki je podpisan; sam pravi, da ne. Napraviva se brž, beživa iz tega dvorca...«

Laurence ga je ošinila s pogledom polnim sovraštva in zaničevanja, rekoč:

»Prepozno je.«

Njeno držanje in glas sta bila tako nenavadna, da se je Trémorel vzlic svoji zmedi začudil in vprašal:

»Kaj pa je?«

»Vse je znano. Umorili ste svojo ženo.«

»Ni res!«

Skomignila je z rameni.

»Nu prav, resnica je; umoril sem jo, ker sem ljubil tebe!...«

»In Sauvresy? Ali je bil tudi on napoti vaši ljubezni do mene?«

Spoznal je, da je odkrit; zvalili so ga z doma, da so mogli v njegovi odsotnosti povedati Laurenci vse. Nič več ni izkušal tajiti.

»Kaj nama je storiti?« je viknil. »Le kaj nama je storiti?«

Laurence ga je potegnila k sebi in zamrmrala z drhtečim glasom:

(Konec prihodnjic.)

MALI
OGLASI

PRODAJA:

NOVO SEZIDANO HIŠO v Sp. Sisk pod ugodnimi pogoji. Ponudbe se sprejemajo v pisarni dr. Kuharja, Koidovska ul. št. 3. 660

ENODRŽINSKO HIŠO s 9 stanovanji na Selo. Vpraša se Vodmatska ulica 4a, Moste pri Ljubljani. 639

POZOR TRGOVCI! Vilo s 5 sobami, 4 kuhinje, skladišče za 4 vagona jabolk, lep vrt in 3 hlevi po ugodni cenli. Franc Schwarz, trgovec sadja, Pesnica. 656

VILA, dograjena v letu 1922 z zdravim solnčnim letu v Ljubljani, obstoječa iz 5 sob s kuhinjo, pralnico, kopeljo in drugimi priključniki, z elektr. razsvetljavo in centralno kurjavo, prosta takoj. Informacije pri upravi lista. 640

LICNO HIŠICO z vrtom v trnovskem predmestju po

ugodni cenli. Stanovanje prosto. Naslov v upravi lista. 654

LEPO HIŠO z vrtom. Stanovanje takoj na razpolago. Poizve se: Dravice 36. 648

PRITLIČNO HIŠO z lepim velikim vrtom v sredini mesta Maribora po ugodni cenli. V hiši je mala trgovina. Poizve se pri J. Josipu Bizjak, Maribor, Krekova ulica št. 2. 635

RADI DRŽINSKIH RAZMER v velikem industrijskem kraju na Stajerskem

malu hišo z trgovino z mešanin blagom, ca 300m² zemlje. Istotam tudi ena še nedozidana parcela s ca 600 m² zemlje. Cena vsemu kron 300.000.— Dalje se prodaja v okolici Smartna pri Litiji nova, z opoko krita hiša z 2 oralom zemlje. V hiši se nahaja že več let trgovina s poljskimi pridelki, pripravna tudi za vsako obrt. Cena K 1.600.000.— Natančnejša pojasnila pri: M. Grošelj, Litija. 645

ENODRŽINSKO HIŠO ob cesti, pripravna za vsako

obrt, v Zagorju ob Savi. Natančnejše pri Franc Sluga, Zagorje št. 69 ob Savi. 646

KUPI:

PIANINO, dobro ohranjen, A. Rupnik, Selo 41-Moste-Ljubljana. 652

SLUŽBE:

KROJAŠKI POMOČNIK, vajen vsega dela, želi mesta v kako boljše delavnico na deželi ali v bližini mesta. Naslov pri upravi lista. 661

KLEPARSKEGA POMOČNIKA v trajno delo sprejme Alojz Korčec, klepar v Cerkljici pri Rakeku. 658

IZPRAŠAN ZIDARSKI MOJSTER, (jugoslovanska preizkušnja), specialista za železobetonska dela za visoke stavbe išče mesto kot glavni delovodja ali poslovodja samo na večjih zgradbah. C. ponudbe prosim na upravo lista pod »Železobetona«. 657

URARSKEGA, samostojnega pomočnika išče Tomo

Paver, urar in zlatar, Varazdin. Nastop takoj. 655

RAČUNOVODJA se sprejme. Ponudbe je poslati do 20. oktobra 1922 na godarski urad Karla Auersperga, Soteska, pošta Toplice. 644

GOSPODIČNA z večletno pisarniško prakso išče primerno službo za decembar. Najraje gre v kako trgovino na deželo, če mogoče na Gorenjsko. Cenjene ponudbe prosim pod šifro »Vestna in poštena«, na upravo lista. 605

RAZNO:

1000 K NAGRADE, kadar poizvedel za kak dober ohranjen pletilni stroj kupiti. Ponudbe pod »Pletilni stroj 5-10«, na upravo lista.

IŠČE SE STANOVANJE. 2 ali vsaj 1 sobo in kuhinjo (ali tudi soba s kuhinjo), takej proti nagradi. Ponudbe pri »Stanovanje« upravo lista.

ZAHVALA.

POVODOM PRERANE SMRTI NAŠEGA NEPOZABNEGA BRATA, ODNOSNO STRICA IN SVAKA G.

GUSTAVA TONNIES

INŽENERJA IN STAVBENIKA

IZREKAMO NAJPRISRČNEJŠO ZAHVALO VSEM SORODNIKOM, PRIJATELJEM IN ZNANECM, KI SO POKOJNIKA MED BOLEZNIJO OBISOVALI IN TOLAŽILI TER GA SPREMILI NA POTI K VEČNEMU POČITKU.

ZLASTI SE ZAHVALJUJEM C. Č. DUHOVŠČINI, REDOVNIM SESTRAM ZA NJIH POŽRTVOVALNO POSTREŽBO, ODNOSNO SPREMIŠTVO PRI POGREBU, GG. PEVCEM PEVSKEGA DRUŠTVA »SLAVEC« ZA GANLJIVI ŽALOSTINKI TER VSEM DAROVALCEM KRASNIM VENCEV.

V LJUBLJANI, 12. OKTOBRA 1922.

ŽALUJOČI OSTALI.

Pred nakupom si oglejte mojo zalogo
usnjenih suknjičev

v črni in rjavi barvi, katere izdelujem iz usnja, specielno za te strojenega. Vzord usnja na zahtevo zastoj in franko!

Konfekcijska industrija DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA, Dvorni t/g št. 3.

V zalogi vseh vrst suknja, obleke, zimniki, površniki, dežni plašči, športne čepice, perilo itd. — LASTNI MODNI SALON.

Posestvo na Teznu št. 38 pri Mariboru,

obstoječe iz treh oralo v obdelane zemlje

se prodaja.

Več se poizve pri

Ivan Bucej, Teharje, pošta Store.

SUKNO

za promenadne in športne obleke v bogati izbiri
A. & E. Skaberne
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Suhe gobe in kumno kupuje

Sever & Co., Ljubljana
Wolfova ulica 12.

Parketne deščice

iz slavonskega hrasta, strešno lepenco, lesni cement dobavljam v vsaki množini najceneje.

I. Jugoslovanska tvornica Bakula
JOS. R. PUH
LJUBLJANA
Gradaška ul. 22 - Telef. 513

L. Mikuš, Ljubljana

Mestni trg 15

Izdelovatelj dežnikov

Na drobno Na debelo

ZALOGA

sprehajalnih palic.

Popravila točno in solidno.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić & drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. 20.

se priporoča za vsa

v to stroko spadajoča dela.

Jakob Kovač, krojaški mojster

CELJE, ZAKRESIJA

se priporoča za izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode in dečke po najnovejšem kroju in zmernih cenah.

Na razpolago prirosta in najfinjša češka in angleška suknja.

Sprejememo

kolporterja, ki bi razvažal list na triciklu

za okraje in ceste na periferiji.

Oglasiti se je v upravi našega lista med 3.—4. uro popoldne.

Najstarejša špedicijska trdka v Sloveniji

R. RANZINGER

Ljubljana špedicijska pisarna

Jesenice

Podjetje za prevažanje blaga južne železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni promet iz Avstrije in v Avstrijo. Zacinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladisce s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzjav: Ranzinger.

interurban telefon 60.